

Việt Nam với trọng trách chủ tịch khối ASEAN

Gia Minh, phóng viên RFA

2010-01-06

Từ ngày 1 tháng 1 vừa qua, Việt Nam chính thức đảm nhiệm chủ tịch luân phiên Hiệp hội Các Quốc gia Đông Nam Á, ASEAN, trong thời gian một năm.

Cờ của các quốc gia thuộc khối ASEAN

Việt Nam có thể tận dụng cơ hội này ra sao để vừa giúp nâng cao uy tín của đất nước, đồng thời góp phần mang lại những lợi ích cho cả khối?

Những thử thách và lợi ích

Truyền thông Việt Nam trong những ngày qua cho biết Hà Nội đã chuẩn bị sẵn sàng để đảm trách vai trò chủ tịch luân phiên ASEAN trong năm nay.

Theo giới quan sát thì đây là một cơ hội đồng thời là một thách thức cho Việt Nam như nhận định sau đây của tiến sĩ Hoàng Khắc Nam, chủ nhiệm Bộ môn Quan hệ Quốc Tế, Khoa Quốc tế học, Đại học Khoa học Xã hội- Nhân Văn Hà Nội:

Tôi không hy vọng có những bước đột phát trong nhiệm kỳ này vì sáng kiến là một chuyện nhưng khó khăn quá lớn để tăng cường vị thế và hợp tác của ASEAN. ASEAN chịu sự tác động của những nước lớn bên ngoài, tuy có chú ý hợp tác nội khối, nhưng rõ ràng tác động giữa các thành viên thì không lớn bằng tác động của những nước lớn từ bên ngoài.

Ts.Hoàng Khắc Nam

Đối với Việt Nam đó cũng là cơ hội để nâng cao vị thế trong khu vực cũng như với Trung Quốc và rộng hơn trong những vấn đề quốc tế khác. Bởi vì khi làm chủ tịch luân phiên một tổ chức tương đối có vị thế trong quan hệ quốc tế thì khi làm chủ tịch thì vị thế cũng tăng lên. Ngược lại cũng có những thách thức vì ở trong ASEAN cũng có một số vấn đề đặc biệt vấn đề phối hợp với nhau trong đối ngoại, vấn đề Myanmar, vấn đề tăng cường hợp tác trong AFTA.

Những vấn đề này thì rõ ràng trong một nhiệm kỳ của Việt Nam thì chưa thể giải quyết được. Tôi không hy vọng có những bước đột phát trong nhiệm kỳ này vì sáng kiến là một chuyện nhưng khó khăn quá lớn để tăng cường vị thế và hợp tác của ASEAN. ASEAN chịu sự tác động của những nước lớn bên ngoài, tuy có chú ý hợp tác nội khối, nhưng rõ ràng tác động giữa các thành viên thì không lớn bằng tác động của những nước lớn từ bên ngoài. Giải quyết các vấn đề của ASEAN nhiều khi chịu sự tác động của các nước lớn.

ASEAN có nguyên tắc không can thiệp nên vai trò của chủ tịch bị vướng, không thể can thiệp được nhiều.

Vai trò chủ tịch ASEAN thì không có quá nhiều quyền lực. Một khi không có đủ quyền lực thì khó giải quyết các vấn đề trong nội bộ ASEAN với nhau.

Một trong những vấn đề nóng tại khu vực là tranh chấp Biển Đông giữa một số nước trong khối ASEAN. Chính sách của Bắc Kinh lâu nay là không muốn nói chuyện vấn đề Biển Đông với cả khối ASEAN, mà chỉ muốn nêu vấn đề ra với từng quốc gia liên quan mà thôi.

Vấn đề Biển Đông lại chỉ liên quan đến một số nước ASEAN chứ không phải tất cả các nước ASEAN, cho nên sẽ có những quan điểm khác nhau của các nước trong ASEAN với quan hệ Trung Quốc, và quan điểm khác nhau trong vấn đề Biển Đông.

Ts.Hoàng Khắc Nam

Ts.Hoàng Khắc Nam có ý kiến về vấn đề này:

Vấn đề này còn đòi hỏi một thời gian rất dài ASEAN mới tạo được nhất trí cao trong vấn đề Biển Đông. Hiện vấn đề đoàn kết, phối hợp của ASEAN trong vấn đề Biển Đông chưa đủ cao, đủ mức như Việt Nam cũng như một số nước khác mong muốn. Vấn đề Biển Đông rất phức tạp, lại có liên quan đến nước lớn là Trung Quốc. Vấn đề Biển Đông lại chỉ liên quan đến một số nước ASEAN chứ không phải tất cả các nước ASEAN, cho nên sẽ có những quan điểm khác nhau của các nước trong ASEAN với quan hệ Trung Quốc, và quan điểm khác nhau trong vấn đề Biển Đông.

Quốc tế hóa vấn đề Biển Đông?

Giáo sư Ngô Vĩnh Long thuộc Khoa Sử, Đại học Maine Hoa Kỳ có ý kiến về việc đấu tranh về vấn đề Biển Đông, cũng như hoạt động chủ tịch luân phiên ASEAN trong năm nay:

Từ trước đến nay liên quan đến Trung Quốc, Việt Nam chỉ nói về vấn đề chủ quyền. Việt Nam nói có đủ tài liệu để chứng minh chủ quyền. Chủ quyền đối với Hoàng Sa thì rõ ràng, nhưng vấn đề Trường Sa thì không rõ ràng: lịch sử không rõ ràng, luật quốc tế không rõ ràng. Trong khi đó thì Việt Nam đòi phần lớn Trường Sa, như vậy khi tranh cãi với Trung Quốc trong vấn đề này, các nước khác thấy họ không có 'địa vị' gì hết, mà không có vai trò gì hết thì ủng hộ Việt Nam như thế nào. Theo tôi nghĩ thì Việt Nam cần phải quốc tế hóa vấn đề. Lý do Trường Sa chỉ có một vài đảo thôi, còn lại là đá chìm hay ngầm...

Vấn đề lớn hiện nay không phải đòi chủ quyền, vì làm thế phía Trung Quốc không chịu và không thể giải quyết được. Theo tôi thì phải quốc tế hóa cả vùng Biển Đông, và làm sao bảo vệ an ninh không phải cho các nước trong khu vực mà còn cho tất cả các nước khác nữa. Những nước khác thấy lợi ích như vậy họ mới ủng hộ Việt Nam.

GS.Ngô Vĩnh Long

Theo tôi vấn đề lớn hiện nay không phải đòi chủ quyền, vì làm thế phía Trung Quốc không chịu và không thể giải quyết được. Theo tôi thì phải quốc tế hóa cả vùng Biển Đông, và làm sao bảo vệ an ninh trong khu vực không phải có các nước trong khu vực mà còn cho tất cả các nước khác nữa. Những nước khác thấy lợi ích như vậy họ mới ủng hộ Việt Nam.

Theo tôi vấn đề lớn của Việt Nam không phải chủ quyền của các đảo mà là quan hệ tốt với những nước khác. Từ đó nhận được sự ủng hộ của những nước đó, buôn bán tốt với họ và có thể vươn ra ngoài. Khi được trọng trách là chủ tịch ASEAN thì Việt Nam phải đối xử đúng địa vị.

Về mặt quân lực thì Việt Nam cũng kém Thái Lan, kém Indonesia. Dù Việt Nam có mua chục tàu ngầm cũng chưa 'ăn thua' vì chưa có kinh nghiệm trong khi Trung Quốc đã có ba-bốn chục chiếc hiện đại hơn. Một mình Việt Nam không thể chống được Trung Quốc mà phải hợp lực với những nước khác. Tàu ngầm thì Indonesia cũng nhiều hơn Việt Nam, họ đã mua trước Việt Nam. Indonesia cũng có nhiều vấn đề lịch sử với Trung Quốc nên họ cũng quan ngại với Trung Quốc. Malaysia cũng vậy. Nếu Việt Nam vì lợi ích của nước khác thì họ cũng nghĩ đến lợi ích của Việt Nam.

Thông tin mới nhất cho biết trong hai ngày 13 và 14 tới đây, thành phố Đà Nẵng là nơi diễn ra ba hội nghị cấp bộ trưởng ASEAN. Đó là Hội nghị lần thứ ba của Hội đồng Chính trị An Ninh (APCS), thứ hai là Hội nghị Hội đồng điều phối ASEAN (ACC), và thứ ba là hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN (AMM Retreat).

Copyright © 1998-2010 Radio Free Asia. All rights reserved.